Perspectiefnota 2022

Gemeente Beuningen

1 Inhoudsopgave

1 Inleiding ..... - 3 -

1.1 Algemeen ..... - 3 -

1.2 Ontwikkelingen ..... - 3 -

1.3 Leeswijzer ..... - 3 -

2 Financiële resultaten ..... - 5 -

2.1 Resultaat ..... - 5 -

2.2 Uitgangspunt ..... - 5 -

2.3 Resultaat perspectiefnota 2022 ..... - 5 -

2.4 Verloop reserves ..... - 5 -

2.5 Weerstandsvermogen en –capaciteit ..... - 6 -

2.6 Reëel sluitende begroting ..... - 6 -

3 Financiële ontwikkelingen ..... - 8 -

3.1 Algemene ontwikkelingen ..... - 8 -

3.2 Autonome ontwikkelingen ..... - 10 -

3.3 Nieuw beleid: onontkoombaar ..... - 17 -

3.4 Nieuw beleid: wensen ..... - 18 -

3.5 Reserves ..... - 21 -

3.6 Investeringskredieten ..... - 21 -

4 Aandachtspunten voor de begroting 2023-2026 ..... - 21 -

5 Technische uitgangspunten programma begroting 2023-2026 ..... - 23 -

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Hierbij ontvangt u de Perspectiefnota 2022. In deze nota schetsen wij de uitkomsten van de actualisatie van het huidige begrotingsjaar 2022 en de verwachte ontwikkelingen in de komende jaren 2023 – 2026 en onze beleidsvoornemens.

In deze Perspectiefnota zijn Zomernota en Kadernota samengevat.

De Perspectiefnota wordt op 22 juni 2022 behandeld in de vergadering van Commissie Samenleving en Bestuur. In de vergadering van de gemeenteraad van 12 juli 2022 wordt deze ter besluitvorming aan u voorgelegd.

In dit document is het coalitieakkoord 2022-2026 -zoals reeds in het voorwoord vermeld- niet opgenomen. De financiële vertaling hiervan vindt plaats in de meerjarenbegroting 2023-2026.

1.2 Ontwikkelingen

De afgelopen periode volgen crisissen zich elkaar op. Ruim twee jaar geleden werden we overvallen door de uitbraak van corona en de bijbehorende gevolgen voor onze samenleving. Het continueren van de gemeentelijke dienstverlening en het zo goed mogelijk informeren en ondersteunen van inwoners en ondernemers had in deze periode onze prioriteit. Met de inval van Rusland in Oekraïne hebben we opnieuw te maken met een crisis waarbij naast de realisatie van opvangplekken er begeleiding wordt gegeven. Beide crisissen zorgden en zorgen voor extra druk op de ambtelijke organisatie.
De prijzen en levertijden voor onder meer brandstof en bouwmateriaal stijgen. Door de groei van taken en verantwoordelijkheden van gemeenten en de krapte op de arbeidsmarkt loopt de gemeente tegen haar grenzen aan. Dit geheel maakt dat het spanningsveld tussen ambities, uitvoeringskracht en beschikbare (financiële) middelen toeneemt. Daarnaast heeft het rijk het accres van het gemeentefonds vanaf 2026 eenzijdig vastgesteld (het ravijn), waardoor we in de meerjarenraming rekening houden met fors mindere inkomsten vanuit het gemeentefonds.

Gelukkig staan ook veel ambities in de steigers die de komende periode verder opgepakt en gerealiseerd kunnen worden zoals de implementatie van de omgevingswet en de woningbouwplannen.

Het coalitieakkoord "Nieuwe energie voor onze gemeente" met als belangrijkste pijlers zuinig blijven op ons klimaat, aantrekkelijk wonen, een sociaal kloppend hart en Beuningen maken we samen, is nog niet vertaald in deze perspectiefnota evenmin als de thema's uit het raadsprogramma. Dit wordt de komende periode verder opgepakt.

1.3 Leeswijzer

Leeswijzer	
Afkorting	Verklaring
+	Een positief bedrag moet gelezen worden als een baat, vermeerding en als voordeel
-	Een negatief bedrag moet gelezen worden als een last, vermindering en als nadeel
Perspectiefnota	De Perspectiefnota is een combinatie van (voorheen) Zomernota en Kaderbrief
€	Bedragen maal € 1.000 tenzij anders vermeld.

Bij verklaring van afwijkingen worden alleen afwijkingen groter dan € 25.000 toegelicht.

De Perspectiefnota is het instrument waarmee het college uw raad een overzicht geeft van zaken in het lopende begrotingsjaar, de verwachte ontwikkelingen in de komende jaren en onze beleidsvoornemens.

De nu voorliggende Perspectiefnota 2022 schetst de financiële ontwikkelingen over de eerste 4 maanden van 2022 en de verwachte financiële ontwikkelingen voor de komende 4 jaren 2023 - 2026 voor zover deze op dit moment bekend zijn. De financiële resultaten en ontwikkelingen worden in hoofdstuk 2 tot en met 4 in totalen, per programma en per product (taakveld) nader toegelicht.

De financiële ontwikkelingen die wij in deze Perspectiefnota hebben verwerkt zijn als volgt gerubriceerd:

1. **Autonome ontwikkelingen;**
2. **Nieuw beleid: onontkoombaar;**
3. **Nieuw beleid: wensen;**
4. **Investeringskredieten.**

In hoofdstuk 5 zijn de technische uitgangspunten voor het opstellen de programmabegroting 2023-2026 opgenomen.

2 Financiële resultaten

2.1 Resultaat

Na verwerking van de Perspectiefnota 2022 zijn de verwachte resultaten als volgt:

Tabel 1.1: resultaten (meerjaren)begroting 2022-2026	2022	2023	2024	2025	2026
Verwacht resultaten	**575**	**49**	**356**	**871**	**-1.763**

Bedragen in € 1.000 (+=baat,voordeel/-=last,nadeel)

Voor de jaren 2022 - 2025 is er een structureel en reëel sluitend begrotingsresultaat. Jaar 2026 is niet sluitend. De reden hiervoor is dat de baten vanuit het rijk meer dan fors terugvallen. De kabinetsplannen reiken tot en met 2025. Het jaar erop, in 2026 vallen de baten terug omdat het kabinet in het coalitieakkoord aangaf niet over het eigen graf heen te willen regeren.

2.2 Uitgangspunt

In de raadsvergadering van 17 november 2021 is de (meerjaren) begroting 2022-2025 vastgesteld. Hierop is een voorstel tot wijziging (amendement) aangenomen. Nadien is het kader gewijzigd met de herfstnota en decembercirculaire 2021. Dit tezamen is het startpunt van deze perspectiefnota 2022.

Tabel 2.1 Uitgangspunt	2022	2023	2024	2025	2026
Geraamd resultaat meerjarenbegroting 2022-2026	295	103	574	1.068	595
Amendement Begroting 2022-2026	-231				
Herfstnota 2021	1.313	929	1.030	1.146	1.146
Effecten decembercirculaire 2021	304	205	204	209	220
Verwacht resultaat voor Perspectiefnota	**1.681**	**1.237**	**1.808**	**2.423**	**1.961**

Bedragen in € 1.000 (+=baat,voordeel/-=last,nadeel)

2.3 Resultaat perspectiefnota 2022

Tabel 2.2 Resultaten (meerjaren)begroting 2022-2026	2022	2023	2024	2025	2026
Verwacht resultaat meerjarenbegroting 2022-2026	1.681	1.237	1.808	2.423	1.961
Verwachte financiële ontwikkelingen	-1.106	-1.188	-1.452	-1.552	-3.724
Geraamd resultaat na Perspectiefnota	**575**	**49**	**356**	**871**	**-1.763**

Bedragen in € 1.000 (+=baat,voordeel/-=last,nadeel)

Samengevat is het resultaat van deze perspectiefnota 2022 een sluitend kader voor de jaren 2022 tot en met 2025. Tenslotte is voor het jaar 2026 een negatief saldo geraamd. Een verdere uitwerking van de verwachte financiële ontwikkelingen vindt u in hoofdstuk 3.

2.4 Verloop reserves

Tabel 2.3: verloop reserves	2022	2023	2024	2025	2026
Stand per 1 januari 2022	12.898	12.490	14.063	17.261	19.666
Toevoeging Spaarplan	1.366	1.366	1.366	1.366	1.366
Toevoeging Grex Asdonck			1.338		
Toevoeging reserve duurzaamheid	50	50	50	50	50
Toevoeging H1 Maatschappelijke compensatie	71	71	71	71	71
Toevoeging afvalinzameling	62	37	16	47	47
Onttrekking budgetoverheveling, Sisa, overig	-2.415				
Onttrekking afvalreserve eenmalig (€ 10,-)	-116				
Resultaat	575	49	356	871	-1.763
Stand per 31 december	**12.490**	**14.063**	**17.261**	**19.666**	**19.436**

In dit overzicht is verwerkt:

- **In de stand van 1 januari 2022 zit het verwachte resultaat van jaarrekening 2021 ad € 3.423.140**
- **Toevoeging van het spaarprogramma van € 1.366.000 structureel.**
- **De winstneming van de Grondexploitatie Asdonck per 2024. Met de huidige kennis weten we dat de grondexploitatie van de Asdonck met 5 jaar wordt uitgesteld doordat begin juli 2022 op het terrein een tijdelijke noodopvang voor vluchtelingen uit Oekraïne gerealiseerd wordt. Hierdoor is de verwachte winstneming later en ook lager. Bij de begroting 2023-2026 wordt dit gewijzigd.**
- **Toevoeging van structurele reserves Duurzaamheid, H1 maatschappelijke compensatie en afvalinzameling.**
- **Diverse onttrekkingen van totaal 2.4 miljoen. Deze bestaan onder andere uit de budgetoverheveling voor 2021 en de voorgestelde budgetoverheveling inclusief Sisa uit de jaarstukken 2021 van € 1.097.098. Maar ook onttrekking zoals Groen Vording van € 450.000 en Openbare Verlichting van € 170.000.**
- **In het amendement van de begroting 2022-2025 is verzocht om de afvalstoffenheffing eenmalig te verlagen met € 10,- en de € 116.000 ten laste te brengen van het begrote exploitatieresultaat. In deze perspectiefnota stellen we voor om dit eenmalig ten laste van de afvalreserve te brengen.**
-

2.5 Weerstandsvermogen en –capaciteit

Het weerstandsvermogen zijn de middelen en mogelijkheden waarover wij als organisatie kunnen beschikken om niet begrote kosten en risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen, te kunnen dekken. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. Deze relatie wordt uitgedrukt in een verhoudingsgetal. Als er genoeg weerstandscapaciteit is om de risico's af te dekken is er sprake van een ratio van 1,0.

De gewenste hoogte van het weerstandvermogen is in 2021 vastgesteld in de nota 'weerstandsvermogen en risicomanagement'. Hierin is bepaald dat het weerstandsvermogen voldoende moet zijn (ratio minimaal 1,4) om de risico's af te dekken.

De beschikbare weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel middelen beschikbaar zijn om eventuele risico's op te kunnen vangen. De weerstandcapaciteit bestaat uit de componenten reserves, bezuinigingsmogelijkheden en de onbenutte belastingcapaciteit. Van de reserves vormt de algemene reserve het direct vrij besteedbare deel dat kan worden aangewend ter financiering van opgetreden risico's.

Tabel 2.4: weerstandsvermogen en -capaciteit	2022	2023	2024	2025	2026
Stand per 31 december	12.490	14.063	17.261	19.666	19.436
waarvan bestemmingsreserves	-2.841	0	0	0	0
Stand per 31 december algemene reserve	9.649	14.063	17.261	19.666	19.436
Gewenst weerstandsvermogen	5.621	5.621	5.621	5.621	5.621
Weerstandscapaciteit	**4.028**	**8.442**	**11.640**	**14.045**	**13.815**
Ratio	1,72	2,50	3,07	3,50	3,46
Waardering	ruim voldoende	uitstekend	uitstekend	uitstekend	uitstekend

Voor Beuningen betekent dit een ratio van 1,72. Deze komt tot stand door de stand van de algemene reserve per 31 december 2021 te delen door de ingeschatte risico's ter grootte van € 5.620.500.

2.6 Reëel sluitende begroting

Volgens de Gemeentewet moet er in het belang van de horizontale verantwoording en het verticale toezicht sprake zijn van een structureel en reëel evenwicht. Met het begrip "structureel evenwicht" wordt nadrukkelijker bedoeld dat in de begroting structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De term "reëel" heeft betrekking op de mate van realiteit van de (meerjaren)ramingen. Hiervan is sprake in onze begroting volgens deze perspectiefnota. Een specificatie van het

incidenteel en structureel karakter van onze lasten en baten komen in de meerjarenbegroting 2023-2026 nadrukkelijk terug.

3 Financiële ontwikkelingen

3.1 Algemene ontwikkelingen

De verwachte financiële ontwikkelingen over de begrotingsjaren 2022 tot en met 2026 zijn als volgt te specificeren:

Tabel 3.1: Verwachte financiële ontwikkelingen					
Bedragen in € 1000 (+=baat,voordeel/-=last,nadeel)	2022	2023	2024	2025	2026
Verwacht resultaat (=uitgangspunt)	1.681	1.237	1.808	2.423	1.961
Aanpassing stelpost herijking gemeentefonds		125	63		313
Systematiek verandering coalitie akkoord kabinet					-2.350
BWS-gelden		180			
OZB 3 % 2023		117	117	117	117
Aanpassingen volgens de Perspectiefnota 2021:					
Tabel 3.2: autonome ontwikkelingen	-226	-273	-677	-714	-859
Tabel 3.3: nieuw beleid onontkoombaar	-520	-553	-201	-201	-191
Tabel 3.4: nieuw beleid	-476	-784	-754	-754	-754
Tabel 3.5: reserve	116				
Geraamd resultaat na Perspectiefnota 2021	**575**	**49**	**356**	**871**	**-1.763**

De in het bovenstaand overzicht opgenomen posten worden hierna per onderdeel toegelicht.

Algemene uitkering:
Verwerking december circulaire 2021
In het "Verwacht resultaat" zijn de effecten van de december circulair verwerkt. Het betreft mutaties in de aantallen, verdeelfactor en coronasteunpakket. De bijstelling over 2022 is een hogere (fluctuerende) structurele bijdrage vanuit het Rijk van € 304.000 voor 2022 tot € 220.000 in 2026. In deze Perspectiefnota is de meicirculaire 2022 niet verwerkt. Deze wordt meegerekend in de meerjarenbegroting 2023 – 2026.

Aanpassing stelpost herijking gemeentefonds
Nieuwe verdeling van het gemeentefonds voor 2023.
Het huidige verdeelmodel dient vervangen te worden door het nieuwe verdeelmodel. De huidige verdeling is achterhaald en verouderd en doet geen recht meer aan de kostenstructuur van gemeenten anno 2022.
Door deze andere verdeling van het gemeentefonds vanaf 2023 gaan sommige gemeenten een flink nadeel ondervinden van de herverdeling, anderen gaan er aanzienlijk op vooruit. Gezien het aantal inwoners van de gemeente Beuningen, tussen de 20.000 en 50.000 inwoners, houden we er rekening mee dat we een nadeelgemeente gaan worden. Bij de laatste voorlopige berekening was de uitkomst dat we een (kleine) nadeelgemeente gaan worden.

Vandaar dat de gemeente Beuningen reeds vanuit het voorzichtigheidsprincipe een stelpost voor herijking van het gemeentefonds heeft opgenomen. Op basis van de maartbrief 2022 van de VNG is er een nieuw advies uitgebracht.
Het ingroeipad, waarmee de gemeenten naar de nieuwe verdeling 'ingroeien', wordt beperkt tot 3 jaar. Het maximale positieve of negatieve effect is in 2023 € 7,50 per inwoner en in 2024 en 2025 € 15,- per inwoner. Het maximale positieve of negatieve effect in 2025 bedraagt hierdoor € 37,50 per inwoner.

We hadden echter rekening gehouden met € 12,50 per inwoner per jaar oplopend naar € 50 per inwoner per jaar in 2026. Een overzicht laat het volgende vergelijk zien.

Jaar	Tot heden	Nieuw	Verschil	Aanpassing Stelpost
2023	€ 12,50	€ 7,50	€ 5,00	€ 125.000
2024	€ 25,00	€ 22,50	€ 2,50	€ 63.000
2025	€ 37,50	€ 37,50	€ 0,00	€ 0,00
2026	€ 50,00	€ 37,50	€ 12,50	€ 313.000

De stelpost is dus bijgesteld waarbij er minder middelen geserveerd worden voor de herijking van het gemeentefonds.

Systematiek verandering coalitie akkoord kabinet
Het Rijk waarschuwt de gemeenten voor een daling van de algemene uitkering vanaf 2026. Dit wordt in de volksmond het 'ravijnjaar' genoemd. Hierin is opgenomen een ontwikkeling van het accres en de hernieuwde opschalingskorting.

Accres
Het woord accres betekent vanuit het Frans 'groei'. Dit kan zowel positief als negatief zijn. Vertaald naar gemeente financiën betekent dit dat we meer of minder bijstelling van de uitkering van het gemeentefonds krijgen vanuit het Rijk. Voor alle jaren vanaf 2022 is sprake van een positieve bijstelling van het accres met uitzondering van 2026.

Vanaf 2026 vindt een financieringssystematiek verandering plaats en er wordt simpelweg minder geld gecompenseerd in 2026 ten opzichte van 2025.

Opschalingskorting
In het verleden was het de bedoeling om gemeenten te herindelen om uit te komen op 100.000+ gemeenten. Doel was een besparing op de totale rijksuitkering door schaalvoordelen te halen. Uitwerking was dat gemeenten hierdoor werden gekort op de algemene uitkering. Deze korting is een aantal jaren bevroren geweest en zal vanaf 2026 weer opnieuw meegerekend worden in berekening van de algemene uitkering.

Door al deze maatregelen houden wij er rekening mee om uit voorzichtigheid een verlaging van de algemene uitkering op te nemen van € 2.350.000 voor 2026. Ten opzicht van 2025 betekent dit een schatting van € 90 per inwoner wat we minder gaan ontvangen.

Tabel 3.1.1: gemeentefonds

Bedragen in € (+ = baat,voordeel/ -= last,nadeel)	2022	2023	2024	2025	2026
Volgens herfstnota 2021 (excl stelposten)	40.656.000	38.668.000	39.194.000	40.142.000	41.221.000
Effecten decembercirculaire 2021	304.000	205.000	204.000	209.000	220.000
Volgens decembercirculaire 2022 (excl stelposten)	40.960.000	38.873.000	39.398.000	40.351.000	41.441.000
Stelpost herverdeeleffecten (herrijking gemeentefonds)		-313.000	-626.000	-939.000	-1.252.000
Stelpost Jeugd		1.450.000	1.350.000	1.250.000	
Volgens decembercirculaire 2022 (ind stelposten)	40.960.000	40.010.000	40.122.000	40.662.000	40.189.000
Aanpassing stelpost herrijking gemeentefonds		125.000	63.000		313.000
Systematiek verandering coalitie akkoord kabinet					-2.350.000
Totaal gemeentefonds	**40.960.000**	**40.135.000**	**40.185.000**	**40.662.000**	**38.152.000**

BWS-gelden
Bestemmingsreserve BWS (besluit woning gebonden subsidies). Vanaf 2012 is een bestemmingsreserve (BWS gelden/besluit woning gebonden subsidies) aanwezig van € 180.000. Deze reserve heeft geen plan en/of benutting. Het voorstel is om deze in het jaar 2023 vrij te laten vallen ten gunste van de exploitatie.

OZB-ontwikkeling 3% in 2023

Als gemeente zien we ons geconfronteerd met prijsstijgingen en in de markt van onder meer personele lasten, brandstof en bouwmaterialen. Ook levertijden nemen toe. Door groei van taken en verantwoordelijkheden van gemeenten en de krapte op de arbeidsmarkt loopt de gemeente tegen haar grenzen aan. Dit geheel maakt dat het spanningsveld tussen ambities, uitvoeringskracht en beschikbare (financiële) middelen toeneemt. Het is een logische stap om een stuk compensatie via de onroerendezaakbelasting te laten verlopen. In 2023 is rekening gehouden met 1,5% stijging wat een hogere OZB-opbrengst betekent van € 117.000 structureel. In hoofdstuk 5 is het voorstel opgenomen om dit ook voor de komende jaren als trendmatige verhoging te hanteren.

3.2 Autonome ontwikkelingen

De ontwikkelingen worden in de volgende tabel weergegeven, per programma en product. In de laatste kolom is aangegeven of de mutatie structureel of incidenteel van aard is (S/I).

Tabel 3.2: autonome ontwikkelingen						
Bedragen in € 1000 (+=baat,voordeel/-=last,nadeel)	2022	2023	2024	2025	2026	S/I
Programma 1 Werk en Inkomen						
Product: Inkomensvoorzieningen						
Regeling IOAW	59	59	59	59	59	S
Regeling IOAZ	15	15	15	15	15	S
Product: Sociale recherche (IBO)						
Sociale recherche	-7	-7	-7	-7	-7	S
Product: Kwijtschelding lokale belastingen						
Kwijtschelding gem. belastingen		3	3	2	2	S

	2022	2023	2024	2025	2026	S/I
Programma 2 Jeugd						
Product: Individuele voorz. Jeugd Intensief						
Landelijk budget	136					I
Product: Jeugdgezondheidszorg						
Jeugdgezondheidszorg/GGD/subsidie	58	58	58	58	58	S
Jeugdgezondheidszorg/GGD/huren	-6	-6	-6	-6	-6	S
Product: Individuele voorz. Jeugd Intensief						
AMK, Zorgmeldingen	-3	-3	-3	-3	-3	S
Product: Kinderopvang						
Sociaal Medische Indicatie Kinderopvang	-23	-23	-23	-23	-23	S

	2022	2023	2024	2025	2026	S/I
Programma 3 Maatschappelijke ondersteuning						
Product: Maatwerkvoorz. (materieel) Wmo						
Vervoersvoorzieningen WMO	8					I
Vervoersvoorzieningen WMO	-35	-35	-35	-35	-35	S
Product: Maatwerkvoorz. (immaterieel) Wmo						
KDV Vervoer en Casemanagement	-30	-30	-30	-30	-30	S
Dagbesteding	-8	-8	-8	-8	-8	S
Zorg in Natura	-211	-211	-211	-211	-211	S
Product: Openbare gezondheidszorg						
Subsidie GGD Regio Nijmegen	-27	-27	-27	-27	-27	S
Product: Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd						
Projectenbudget jeugd	8					I

Collectief vraagafhankelijk vervoer	12	18	-21	-70	-141	S
Aanpak Psych. kwetsb. en beschermd wonen	0					I
Aanpak Psych. kwetsb. en beschermd wonen	-2	-2	-2	-2	-2	S
Product: Organisatie toegang						
Budget Sociaal Team	-100	-100	-100	-100	-100	S
Product: Eigen bijdrage maatwerkvoorz./opvang Wmo						
Eigen bijdrage WMO	18	18	18	18	18	S
Product: PGB Wmo						
PGB Wmo voorzieningen	-3	-3	-3	-3	-3	S
Product: Wet inburgering						
Wet inburgering	-2	-2	-2	-2	-2	S
Product: MFA Ewijk						
MFA Ewijk / Huren	90	90	90	90	90	S
MFA Ewijk / Correctief onderhoud	-10	-10	-10	-10	-10	S

	2022	2023	2024	2025	2026	S/I
Programma 4 Welzijn en educatie						
Product: Lokaal onderwijsbeleid						
Gem.onderw.achterstandenbeleid	97					I
Gem.onderw.achterstandenbeleid	-14					I
IKC / huisvestingsplan	-10	-10	-10	-10	-10	S
Product: Huisvesting onderwijs						
Koolzaadveld, overige uitgaven	36	36	36	36	36	S
Product: Evenementen						
Evenementen / Doorkomst Vierdaagse	-5	-5	-5	-5	-5	S
Evenementen / Veteranen dag	-2	-2	-2	-2	-2	S
Evenementen 4/5 mei	-2	-1	-1	-1	-1	S
Product: Muziekonderwijs						
Muziekonderwijs	-10					I
Product: Kunstbeoefening en-bevordering						
Kunstbeoefening en-bevordering / Onderhoud, schoonmaak	-20					I
Kunstbeoefening en-bevordering / subsidie	-10					I
Kunstbeoefening en-bevordering / cultuurpunt	-10					I
Product: Openbaar groen/park/plantsoen						
Stormschade	-25					I
Openbaar groen algemeen	-2					I
Groenbestek RAW	-30	-30	-30	-30	-30	S
Groen buiten bestekken	-10	-10	-10	-10	-10	S
Onderhoud openbaar groen	-30					I
Onderhoud openbaar groen	-8	-8	-8	-8	-8	S

	2022	2023	2024	2025	2026	S/I
Programma 5 Omgeving						
Product: Diverse gronden						
Winssen; Plankosten	100					I
CPO Winssen; Plankosten		485				I
Product: Wabo						

Bijdrage ODRN - BRIKS	293	236	236	236	236	S
Bijdrage ODRN - BRIKS		-51	-97	-97	-97	S
Product: Bedrijven, handhaving/externe veiligheid						
Bijdrage ODRN - Milieu, ARN/MARN	-28					I
Bijdrage ODRN - Milieu, ARN/MARN	-49	-49	-49	-49	-49	S
Bijdrage ODRN - Milieu, ARN/MARN / Bijdrage M.A.R.N		-5	-5	-5	-5	S
Bijdrage ODRN - Milieu, ARN/MARN / Bijdrage M.A.R.N	-7					I
Bijdrage ODRN - Milieu, ARN/MARN / Bijdrage M.A.R.N	-8					I
Product: Gladheidsbestrijding						
Onderhoud materiaal gladheid		-2	-2	-2	-2	S
Kapitaallasten gladheidsbestrijding		-10	-10	-10	-10	S
Product: Riolering						
Rioolbelasting, doorbelasting kpl.4			1	-5	-5	S
Product: Afval						
Afvalstoffen, drb.kpl.4 Financiën			1	-5	-5	S

	2022	2023	2024	2025	2026	S/I
Programma 6 Openbare orde en veiligheid						
Product: Veiligheidsregio Gelderland-Zuid						
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	20	-13	-38	-38	-38	S

	2022	2023	2024	2025	2026	S/I
Programma 7 Bestuur en algemene ondersteuning						
Product: Belastingen						
BAG / WOZ (50.000 ntb 2011)		8	8	8	8	S
Beroepschriften		-14	-18	-25	-25	S
Drukwerk en porti.		6	4	3	3	S
Inhuur derden overige		-12	-14	-16	-16	S
Belastingen,bijdr.gemeente Berg en Dal		27	40	49	49	S
Belastingen,bijdr.gemeente Druten		14	22	38	38	S
Belastingen,bijdr.gemeente Heumen		10	18	23	23	S
Belastingen,bijdr.gemeente Wijchen		27	45	59	59	S
Bijdrage Beuningen		16	28	56	56	S
Belastingen&Buitenruimte;munitax Salaris		-63	-90	-125	-125	S
Kosten software		-37	-49	-62	-62	S
Dwanginvordering		11	10	9	9	S
Kosten objectinventarisatie		-1	-2	-3	-3	S
Kosten overhead munitax		49	38	27	27	S
Overige diensten munitax		-40	-41	-41	-41	S
Product: Bestuurlijke samenwerking						
Bestuurlijke samenwerking / Overige goederen	2	2	2	2	2	S
Bestuurlijke samenwerking / bijdrage	-2	-2	-2	-2	-2	S
Bestuurlijke samenwerking / bijdrage	-10	-10	-10	-10	-10	S
Bestuurlijke samenwerking / GR		-55	-55	-55	-129	S
Product: Bijzondere baten en lasten						
Naheffing belastingdienst	84					I
Product: Burgemeester en wethouders						

Wethouders, wachtgeld vergoeding	-150	-116	-57			I
Controlekosten	-20	-20	-20	-20	-20	S
B&W, salarissen en salariskosten	-13	-21	-21	-21	-21	S
Product: Directie (+ algemeen)						
Doorbelasting overhead - munitax		-49	-38	-28	-28	S
Product: Lokale heffing/invordering						
Toeristenbelasting; drb.munitax		-2	-2	-2	-2	S
Forensenbelasting; drb.munitax		-1	-1	-1	-1	S
OZB woningen, drb.kpl.4 Financiën		-9	-19	-26	-26	S
OZB niet-woningen, drb.pkl.4 Financiën		-6	-12	-18	-18	S
Hondenbelasting,drb.kpl 4 Financiën		-1	0	-2	-2	S
Reclamebelasting; drb.munitax			0	1	1	
Product: Overhead (automatisering)						
Informatieveiligheid	-15					I
Informatieveiligheid	-25	-25	-25	-25	-25	S
Dig.Ontw.Progr.21-24 Dienstverlening	-3					I
Dig.Ontw.Progr.21-24 Dienstverlening	-10					I
Dig.Ontw.Progr.21-24 Info Management	-12					I
Dig.Ontw.Progr.21-24 Info Management		-120				I
Dig.Ontw.Progr.21-24 Zaakgericht werken	-63					I
Dig.Ontw.Progr.21-24 Inform. veiligheid	-10					I
Onderhoudskosten automatisering	-10	-10	-10	-10	-10	S
Onderhoudskosten automatisering		-70	-70	-70	-70	S
Onderhoudskosten automatisering	-5	-4	-4	-4	-4	S
Onderhoudskosten automatisering	-70					I
Bijdrage MGR-ICT samenwerking	-21	-48	-53	-63	-63	S
Product: Overhead (gemeentehuis)						
Gemeentehuis onderhoud inventaris	-4	-4	-4	-4	-4	S
Gem.huis, huish/schoonmaakartikelen	10	10	10	10	10	S
Gemeentewerf	-13					I
Product: Overhead (P&O)						
Kosten Outplacement	-55					I
Kosten personele activiteiten	-30	-65	-85	-100	-100	S
Product: Overhead (rechtsdingen/jurid. bijstand)						
Rechtsgedingen/jurid.bijstand/Dwangsom	-50	-50	-50	-50	-50	S
Product: Salarissen (ambtelijke org.)						
I&B inhuur projecten	-40	-40				I

	2022	2023	2024	2025	2026	S/I
Programma 9 Overige eigen middelen						
Product: Overige handel en ambacht						
Economische Zaken/Handel-ambacht	10	10	10	10	10	S
Economische Zaken/Handel-ambacht	-40					I
Economische Zaken/Handel-ambacht		-4	-4	-4	-4	S
Product: Toeristenbelasting						
Toeristenbelasting	133	80	77	74	74	S
Totaal autonome ontwikkelingen	**-226**	**-273**	**-677**	**-714**	**-859**	

Toelichting op autonome ontwikkelingen met een afwijking hoger dan € 25.000, per programma/product:

Programma 1 Werk en inkomen

Inkomensvoorzieningen:

- **Vermindering IOAW.**

De instroom in de IOAW wordt steeds kleiner, omdat een van de voorwaarden is dat een werkloze werknemer geboren moet zijn voor 1965 (uitsterfconstructie). Daarnaast stromen er meer mensen uit de IOAW naar de AOW. Voorstel is om de begrote lasten structureel € 74.000 lager te ramen.

Programma 2 Jeugd

Individuele voorz. Jeugd Intensief:

- **Bijstelling op basis van realisatie 2021.**

Op basis van de inzet en kosten in 2021 is de schatting dat in 2022 de kosten lager uitvallen. Voorstel is om de begrote lasten incidenteel € 136.000 lager te ramen.

Jeugdgezondheidszorg:

- **Bijstelling op basis van realisatie 2021.**

GGD verzorgt 50 % VGO (Voorziening Gastouder Opvang), prenatale huisbezoek en bijzondere zorg regelt. Op basis van de realisatie over 2021 is het voorstel is om de begrote lasten structureel lager te ramen.

Programma 3 Maatschappelijke ondersteuning

Maatwerkvoorz. (materieel) Wmo:

- **Begroting conform activiteitenpakket Stichting Perspectief.**

Verwerking collegebesluit. Stichting Perspectief verricht velerlei activiteiten. De begroting is bij deze perspectiefnota nu ingericht conform de actuele activiteiten van Stichting Perspectief. Dit komt de beheersbaarheid van de uitgaven ten goede. Verder in dit document zal gesproken worden van "administratieve wijziging Stichting Perspectief". Ook zijn bestaande diensten geïndexeerd voor prijsstijgingen.

- **Toename cliënten en hogere kosten als gevolg van prijsindexeringen.**

Het aantal cliënten met een vervoersvoorziening neemt toe, onder andere als gevolg van de vergrijzing. Daarnaast worden tarieven geïndexeerd. Voorstel is om de begrote lasten structureel € 35.000 hoger te ramen.

Maatwerkvoorz. (immaterieel) Wmo:

- **Stijging aantal cliënten en tarieven.**

Hulp bij het huishouden laat de afgelopen jaren een aanzienlijke stijging zien. Hoofdoorzaak is de vergrijzing, het feit dat inwoners langer thuis blijven wonen én invoering van het abonnementstarief. Daarnaast stijgen de tarieven. Extrapolatie van het vierde kwartaal 2021 naar een geheel jaar laat zien dat de lasten in 2022 uitkomen op € 1.889.000. De verwachting is dat meerjarig de tarieven nog verder stijgen als gevolg van een wijziging in de cao. Omdat het percentage op dit moment nog onbekend is, hebben we dit niet meegerekend.

Openbare gezondheidszorg:

- **Aanpassing bijdrage aan GGD**

Conform de gewijzigde begroting 2022 van GGD-bijdrage passen we de bijdrage structureel aan met € 27.000.

Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd:

- ***Begroting BVO DRAN***

Deze aanpassing is gebaseerd op de meerjarenprogrammabegroting BVO DRAN 2023-2026. Voor 2022 en 2023 vindt verlaging van de bijdrage plaats en voor 2024 en verder is een hogere bijdrage

geraamd. Daarom is het voorstel om het budget op te hogen. In de aanpassing is ook het project MEE-reizen verwerkt.

Organisatie toegang:

- **Aanpassing budget Sociaal Team**

In de begroting is onder de noemer 'Organisatie Toegang' meerjarig een inverdieneffect voor het Sociaal Team geraamd. Als uitvloeisel van het raadsvoorstel over de financiële beheersbaarheid Jeugdwet en WMO is namelijk besloten om het Sociaal Team door te ontwikkelen en om in te zetten op procesregie. Naast deze ontwikkeling is sprake van grote stijgingen in het aantal aanvragen. Dit alles tezamen in combinatie met de grote druk op het Sociaal Team verdraagt zich niet met een structureel inverdieneffect waardoor wordt voorgesteld om dit inverdieneffect structureel op nihil te stellen.

MFA Ewijk:

- **Huurverhoging**

Voor een aantal lokalen is een nieuwe huurovereenkomst gesloten. Daarnaast is het jaarlijks onderhoud structureel gestegen.

Programma 4 Welzijn en educatie

Lokaal onderwijsbeleid:

- **Uitkering Gemeentelijke Onderwijs Achterstanden (GOA)**

Aanpassing budget aan nieuw beschikte uitkering voor GOA-budget voor 2022. Hierin is ook opgenomen 'doorontwikkeling kind centra samenwerking'.

Huisvesting onderwijs:

- **Nieuwe huurcontracten**

Met huurders zijn nieuwe huurcontracten afgesloten. De verwachte opbrengsten liggen structureel € 36.000 hoger.

Kunstbeoefening en-bevordering:

- **Jongerencultuur en kunstwerk**

Incidentele ophoging budget voor coördinatie cultuureducatie basisonderwijs € 10.000, jongerencultuur € 10.000 en vervanging van een gestolen kunstwerk € 20.000.

Openbaar groen/park/plantsoen:

- **Groen buiten bestekken**

Aanpassingen van budgetten aan bestekaanpassingen en incidentele aanpassing om jonge aanplant op niveau A te onderhouden. Tenslotte geld voor oplossen stormschades.

Programma 5 Omgeving

Diverse gronden:

- **Verkoop percelen grond**

Uitvoering van collegebesluiten verkoop gronden meerdere locaties. Voor 2022 een incidenteel voordeel van € 100.000. Voor 2023 een incidenteel voordeel van € 485.000.

Wabo:

- **Bijstelling bijdrage BRIKS (bouwen, reclame, inritten, kappen en slopen) en bouwleges**

Bijstelling bijdrage ODRN-onderdeel BRIKS op basis van begroting 2023 ODRN oplopend tot +/- € 100.000 in 2026. Daarnaast op basis van structureel hogere ontvangsten afgelopen jaren (bouwen en ook wind- en zonneparken) raming van hogere opbrengsten voor bouwleges structureel € 236.000.

Bedrijven, handhaving/externe veiligheid:

- **Bijstelling bijdrage milieutaken ODRN**

Bijstelling hogere bijdrage ODRN voor onderdeel milieu op basis van begroting 2023 ODRN structureel € 49.000. Daarnaast een incidentele ophoging voor 2022 van € 28.000 voor te verrichten metingen Beuningse Plas, Geertjesgolf en VBI Weurt. Tenslotte voor het jaar 2022 een incidentele verlaging van verwachte uitkeringen van MARN over de jaren 2021 en 2022 van € 15.000.

Programma 6 Openbare orde en veiligheid

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid:

- **Bijstelling op basis van begroting 2023 VRGZ**

Op basis van de begroting en de afrekeningen uit het verleden een aanpassing van de bijdrage.

Programma 7 Bestuur en algemene ondersteuning

Belastingen

- **Geheel Munitax**

Aanpassing bijdrage Munitax. Deze is gebaseerd op de begroting van Munitax. Per saldo is de verhoging oplopend naar € 83.000 in 2026. De verwerking is over meerdere programma's.

Bestuurlijke samenwerking:

- **Bijdrage Groene Metropool Regio**

Op basis van de begroting 2023 van Groene Metropool regio een aanpassing van de begrote uitgaven voor deelname aan de diverse 'regio' producten. Structurele ophoging vanaf 2023 € 55.000 en voor 2026 € 129.000.

Bijzondere baten en lasten:

- **Afboeking diverse oude btw openstaande posten 2012-2016**

Na afstemming met de belastingdienst vallen een aantal verplichtingen uit 'oude jaren' vrij. Gevolg is een hogere bate incidenteel in 2022 van € 84.000.

Burgemeester en wethouders:

- **Wachtgeld wethouders**

Ophoging budget 2022 tot en met 2024 voor wachtgelduitkeringen scheidende wethouders. In 2022 € 150.000 incidenteel, aflopend naar € 57.000 in 2024.

Directie (+ algemeen):

- **Samenwerkingsverband Munitax**

Op basis van de begroting 2023 van Munitax een structurele ophoging van de bijdrage aan het samenwerkingsverband.

Overhead (automatisering):

- **Diverse automatiserings- en beveiligingsonderwerpen**

Toename bijdrage MGR-onderdeel IRvN
ICT Rijk van Nijmegen heeft advies uitgebracht over investeringen in het programma Beveiliging. Deze investeringen vragen om een structurele extra bijdrage van de deelnemende gemeenten. De bijdrage voor Beuningen wordt structureel hoger, oplopend van € 21.000 in 2022 tot € 63.000 in 2026.

- **Functionaris gegevensbescherming**

Vanuit de wetgeving is het verplicht een functionaris gegevensbescherming te hebben. Structurele ophoging van het budget van € 25.000.

- **Onderhoud Automatisering**

Automatisering neemt een grote plaats in de bedrijfsvoering in. Op hoofdlijnen vinden de komende ontwikkelingen de komende jaren plaats waarvoor ophoging van het budget noodzakelijk is.

Grote projecten welke aanstaande zijn: implementatie van onder anderen iBabs en tenslotte uitfasering Corsa, Kwaliteitssysteem DIV, Wet Open Overheid (WOO) welke van kracht is geworden in 2022, migratie financieel systeem en gegevensmakelaar in 2023. Dit betekent een budgetophoging van 2022 incidenteel € 11.500 en structureel € 10.000, 2023 incidenteel € 120.000 en structureel € 70.000.

Ophoging van deze werkzaamheden komen voort uit verdere ontwikkeling om het RIS en BIS optimaal te benutten. Eerder gehouden rekenkameronderzoek naar Informatiebeheer waarbij het

noodzakelijk is om het beheer op orde te houden en hierover te kunnen rapporteren. Verder vanuit de nieuwe Wet Open Overheid die op 1 mei 2022 van kracht wordt en onze systemen vragen om een doorontwikkeling om te kunnen blijven voldoen aan de vraag vanuit onze organisatie.

Tenslotte, met de vaststelling van het DOP (Digitaal Ontwikkel Programma) hebben we ons gecommitteerd aan de verbetering van onze informatievoorziening om zo onze (digitale) dienstverlening te optimaliseren.

Overhead (P&O)

- **Personele activiteiten**

Voor het afronden van begeleidingstrajecten incidenteel een budget ophoging voor 2022 van € 55.000.

Overhead (rechtsdingen/juridische bijstand):

- **Rechtsgedingen**

Op basis van de realisatie van afgelopen jaren blijkt dat het budget voor rechtsgedingen niet toereikend is. Mensen worden steeds mondiger en veelal is in projectplanningen geen rekening gehouden met juridische bijstand. Voorstel is een structurele ophoging van € 50.000.

Salarissen (ambtelijke organisatie):

- **Uitwerking bedrijfsvoering begroting (personele kosten begroting)**

Ophoging budget inhuur voor de afdeling Informatie en Bedrijfsvoering voor meerkosten dat iemand ingehuurd wordt ten opzichte van de kosten van vaste dienstbetrekking. De vacature is niet ingevuld vandaar inhuur tot en met de zomer van 2023.

Programma 9 Overige eigen middelen

Overige handel en ambacht:

- **Realisatie regionaal wandelnetwerk**

Eén van de actiepunten van de beleidsvisie Recreatie en Toerisme 2020 (raadsbesluit januari 2021) is het verbeteren van het netwerk van wandel- en struinroutes. Wij sluiten aan op het initiatief voor het versterken van het regionale wandelnetwerk voor incidenteel € 40.000. De provincie Gelderland draagt eenzelfde bedrag bij.

Toeristenbelasting:

- **Actualisatie inkomsten toeristen**

Op basis van de berekening uit het verleden structurele verhoging van de inkomsten toeristenbelasting.

3.3 Nieuw beleid: onontkoombaar

Hieronder treft u een inventarisatie aan onontkoombaar nieuw beleid. Dit zijn wijzigingen waarover reeds een besluit heeft plaats gevonden en verwerking via deze perspectiefnota plaats vindt.

Tabel 3.3: nieuw beleid / onontkoombaar, besluiten College

in € (+=baat,voordeel/-=last,nadeel)	Progr	2022	2023	2024	2025	2026	S/I
Product: Gemeentelijk minimabeleid	1						
Subsidie Humanitas		13	13	13	13	13	S
Product: Schuldhulpverlening	1						
Uitbesteding schuldhulpverlening		-13	-13				I
Product: Maatwerkvoorz. (materieel) Wmo	3						
Diensten bij wonen met zorg		5	5	5	5	5	S
Mantelzorg		-121	-121	-121	-121	-121	S
Product: Maatwerkvoorz. (immaterieel) Wmo	3						
Ondersteuningsinlopen		59	59	59	59	59	S

Dagbesteding basis (blok A)		-44	-44	-44	-44	-44	S
Product: Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	3						
Subsidie SWOB en ouderen		-242					I
Projectenbudget jeugd		-238	-238	-238	-238	-238	S
Algemene kosten voorzieningen Wmo/Jeugd		509	509	509	509	509	S
Subsidie SWOB en ouderen			-252	-252	-252	-252	S
Subsidie SWOB en ouderen		-2	-2	-2	-2	-2	S
Product: Openbare gezondheidszorg	3						
Uitgaven coronavirus		-20	-20				I
Product: Aanpak Psych. kwetsb. en beschermd wonen	3						
Kamers met Aandacht (Dak-/thuisloosheid)		-27					I
Lokaal talent		20	20	20	20	20	S
Product: Organisatie toegang	3						
Opvoedondersteuning Jeugd/Onderwijs			-10	-10	-10		S
Product: (Overige) kunstzinnige vorming	4						
Coörd.cult.werkgroep Molenhuis		14	14	14	14	14	S
Product: Sportaccommodaties	4						
Perspectief, sporten overdag		-22	-22	-22	-22	-22	S
Sportaccommodaties		-30		-24	-24	-24	S
Product: Bevordering sportdeelname	4						
Bevordering sportdeelname		0	0	0	0	0	S
Product: Kunstbeoefening en-bevordering	4						
Kunstbeoefening en-bevordering		-31	-31	-31	-31	-31	S
Product: Huisvesting onderwijs	4						
Huur tijdelijke huisvesting Dromedaris		-343	-343				I
Product: Verkeersmaatregelen	**5**						
Buurtvervoer Beuningen		46	56	56	56	56	S
Verkeersmaatregelen		-20					I
Product: Salarissen (ambtelijke org.)	**7**						
Dienstverlening; Kwaliteit&Ondersteuning			-43	-43	-43	-43	S
Dienstverlening; Zorg & Inkomen		-32	-32	-32	-32	-32	S
Dienstverlening; Kwaliteit&Ondersteuning			-58	-58	-58	-58	S
		-520	**-553**	**-201**	**-201**	**-191**	

3.4 Nieuw beleid: wensen

Hieronder treft u de inventarisatie aan van wensen, die te beschouwen zijn als wenselijk "nieuw beleid", met daarna een toelichting.

Tabel 3.4: Nieuw beleid, Wensen

Bedragen in € 1000 (+=baat,voordeel/ -=last,nadeel)	Progr	2022	2023	2024	2025	2026	S/I
Product: Aanpak Psych. Kwetsb. en beschermd wonen	3						
Inzet wijk GGZ			-65	-65	-65	-65	S
Product: Bestemmingsplannen	5						
Uitvoering geven aan de omgevingswet		-60					I
Product: Openbaar groen/park/plantsoen							

A niveau voor nieuwe aanplant			-30	pm	pm	pm	S
Product: Salarissen (ambtelijke organisatie)	7						
Integraal RO beleid			-85	-85	-85	-85	S
Toezichthouder kabels en leidingen			-70	-70	-70	-70	S
Toezichthouder openbare ruimte			-78	-78	-78	-78	S
Slagkracht Team Veiligheid		-40	-40	-40	-40	-40	S
Kwaliteitsimpuls bedrijfsvoering		-190	-380	-380	-380	-380	S
Doorontwikkeling burgerzaken - BRP specialist		-36	-36	-36	-36	-36	S
Capaciteit organisatie woningbouwopgaven		-150					I
		-476	**-784**	**-754**	**-754**	**-754**	

Inzet Wijk GGZ
Door de ambulantisering van de Geestelijke Gezondheid Zorg (GGZ) en het afschalen van beschermd wonen is de ontwikkeling ingezet naar beschermd thuis. Gemeenten hebben hierdoor aanvullende taken gekregen rondom de mentale gezondheid van inwoners, GGZ-begeleiding en uitstroom beschermd wonen. Inwoners die psychisch kwetsbaar zijn worden in hun leefomgeving vroegtijdig gezien om te kunnen vaststellen wat de best passende zorg is. De Wijk GGZ vormt een eerste achtervanger voor het Sociaal Team (ST), de praktijkondersteuner GGZ van de huisarts en ketenpartners in de wijk.

Om hierop in te spelen is een basisbezetting opgebouwd uit ervaringsdeskundigen en maatschappelijke hulpverleners die outreachend en actief in de gemeente zijn. Dit team is ook voor consultatie en advies voor het ST en andere ketenpartners. Er vindt zo nodig triage plaats waardoor er doorverwezen kan worden naar de sociaalpsychiatrisch verpleegkundigen en er is ruimte voor consultatie door een regiebehandelaar GGZ. In 2022 vinden voorbereidingen plaats om dit vanaf 2023 uit te voeren.

Uitvoering geven aan de omgevingswet
De Omgevingswet treedt op 1-1-2023 in werking. In december 2021 heeft het college besloten tot een plan van aanpak om te komen tot een omgevingsplan in 2030. Hierbij moeten bestaande bestemmingsplannen, rijksregels (Bruidsschat) en plaatselijke verordeningen verwerkt worden in een nieuw Omgevingsplan, uiterlijk 1 januari 2030. Hiervoor is inzet van medewerkers nodig, en begeleiding van een deskundig bureau op dit terrein.

A-niveau voor nieuwe aanplant
Afgelopen jaar waren er veel klachten over het onderhoudsniveau van het gemeentelijk groen. Veel van de klachten hadden betrekking op jonge aanplant. Dus net opnieuw ingerichte plantvakken. Bij het huidige onderhoudsniveau (C-niveau) wordt de jonge aanplant overwoekerd. Het is daarom wenselijk om jonge aanplant de eerste 3 jaar op A-niveau te onderhouden. De verwachting/ervaring is dat dit zal leiden tot 1. minder klachten en 2. lagere kosten voor inboet (herstel van jonge aanplant achteraf). Na drie jaar is de aanplant voldoende aangeslagen om te kunnen concurreren met onkruid. Ook politiek leeft de wens om een hogere beeldkwaliteit van het openbaar groen. Na aanplant zal het worden meegerekend in het onderhoudsbestek.

Integraal RO-beleid
De Omgevingswet vraagt vanaf 2023 om een integrale benadering van de fysieke leefomgeving. Qua beleidsvorming hebben we binnen het team RO één beleidsmedewerker/projectleider die in de praktijk 100% met woningbouwprojecten bezig is. We merken op dit moment al dat we bij het maken van diverse beleidsstukken, bijvoorbeeld het regionale VTH-beleid (vergunning, toezicht en handhavingsbeleid), of het samenspel met milieu-gerelateerde onderwerpen een kracht missen die met een brede blik beleid kan maken/afstemmen en de verbindingen kan leggen.

Toezichthouder kabels en leidingen
Veelvuldig worden in onze gemeente nieuwe kabels en leidingen in de openbare ruimte gelegd of vervangen. Onder de grond wordt het steeds drukker. Het gaat met name om kabels voor data, stroom, signaal en water. Bij ruimtelijke ontwikkelingen en reconstructies in de openbare ruimte

moet de gemeente zelf ook geregeld een beroep doen op kabelexploitanten om kabels te verleggen. Het blijkt lastig om goede afspraken te maken met de kabelexploitanten. Het ontbreekt aan toezicht op de werkzaamheden, stellen van voorwaarden en een duidelijk aanspreekpunt vanuit de gemeente (deze taak is nu belegd bij de werkvoorbereider/toezichthouder(s) Beleid en Ontwikkeling). Ook ontbreekt het overzicht.

Toezichthouder openbare ruimte
Het werk van team beheer openbare ruimte is de afgelopen jaren sterk toegenomen in complexiteit. Aan de beheerder wordt veelvuldig advies gevraagd. Daarnaast stellen inwoners meer vragen. Ook de manier waarop inwoners communiceren vraagt meer tijd. Hierdoor komt de toezichthoudende taak in het gedrang. Deze taak is essentieel omdat de staat van de openbare ruimte actueel moet zijn voor een efficiënt en effectief onderhoud.

Slagkracht team Veiligheid
Veiligheid is één van de belangrijkste levensbehoeften van onze inwoners. In samenwerking met zes gemeenten, politie en OM is er een Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 vastgesteld waarin strategische thema's op het gebied van veiligheid zijn benoemd. In 2023 wordt er door de intergemeentelijke Gezagsdriehoek Tweestromenland gestart met een nieuw integraal veiligheidsplan. De huidige geprioriteerde thema's dienen te worden voortgezet en verstevigd. Aan de hand van deze taken is er uitbreiding nodig van Team Veiligheid, op de volgende onderdelen:
- Coördineren en uitvoeren Bibob-beleid (bestuurlijk en ambtelijk initiatief)
- Informatie gestuurd werken (bestuurlijk en ambtelijk initiatief)
- Aanpak mensenhandel (wettelijke taak)
- Wet Politiegegevens (wettelijke taak)

Kwaliteitsimpuls bedrijfsvoering
Vanuit de bedrijfsvoeringkant van de organisatie is het werk de afgelopen jaren met uitermate behoudende middelen uitgevoerd. Deze situatie is ontstaan naar aanleiding van de jaren met financieel zwaar weer. De organisatie is schraal en de werkdruk is hoog. Veel wordt opgelost met inhuur van externe mensen. Gezien de hogere kosten hiervan en vooral het gemis aan continuïteit voor de afdeling is hierbij een voorstel met toelichtingen om de nodige kwaliteitsverbeteringen te realiseren in onze organisatie.
Om te –blijven- voldoen aan Wet- en regelgeving zowel extern als intern (AVG, BBV/Besluit Begroting en Verantwoording, fiscaliteit, nakoming interne regelgeving/verordeningen waaronder budgethouderschap, mandatering en inkoopregels en inkoopafspraken) is kennis en kunde nodig binnen de organisatie.

Ontwikkelen en onderhouden van betrouwbare managementinformatie (personele lasten overzicht, productenbegroting) voor directie/(MT) en ook college en raad in de vorm van onze P&C rapportages. Dit moet worden gecombineerd met vervanging van het financiële pakket en herziening van de financiële inrichting omdat de leverancier met onderhoud ervan stopt.

Erg sterke ontwikkeling waaraan we ook willen blijven voldoen is de toenemende regel- en verantwoordingsdruk doordat er steeds meer specifieke regelingen en regels komen op het financiële en beleidsinhoudelijke vlak.

Vervolgens is er grote behoefte aan kennis- en organisatieontwikkeling, strategische personeelsplanning, arbeidsmarktcommunicatie en personeelstevredenheid. Ook ontwikkelingen op digitaal gebied zoals Informatie Veiligheid, Digitale veiligheid, betrouwbare overheid, Wet Open Overheid, CISO-rol en kennis (Chief Information Officer), Privacy Officer en Functionaris Gegevensbeheer zijn onontbeerlijk.

Tenslotte zijn in dit voorstel gevolgen van de organisatie van de woningbouwopgaven opgenomen. Denk hierbij aan de basisadministraties en juridische afhandeling van bezwaren die naar verhouding zullen toenemen. Dit komt bij de meerjarenbegroting 2023-2026 verder gedetailleerd terug. Onder deze totale kwaliteitsimpuls wens ligt een gedetailleerd plan en komt uit op een structurele verbeterslag van € 380.000.

Doorontwikkeling Burgerzaken/ BRP-specialist (Basis Registratie Personen)

Om de juiste kwaliteit te behouden en te kunnen werven is het verstandig om naast een structuuraanpassing ook meer differentiatie aan te brengen tussen de front- en backoffice. De audit Kwaliteit BRP heeft bovendien uitgewezen dat een BRP-specialist noodzakelijk is. Differentiatie zorgt ervoor dat het aantrekkelijker wordt om in de arbeidsmarkt de juiste personen te vinden. Daarnaast komt er nog een functie van BRP-specialist die de focus heeft op het bewaken van de kwaliteit van de BRP en het verwerken van complexere mutaties.

Capaciteit organisatie woningbouwopgaven
De aankomende jaren heeft Beuningen een groot aantal ambities waaronder een woningbouwambitie, vastgelegd in het Panorama met een aantal structuurmodellen die worden uitgewerkt. Voor Winssen is het structuurmodel al vastgesteld door de raad. Ewijk is de volgende, met naast een woningbouwuitdaging ook een flinke infrastructurele uitdaging in de vorm van een nieuwe ontsluiting in het zuiden.
Het panorama geeft de kaders voor ruimtelijke ontwikkeling aan. Een heel aantal woningbouwprojecten wordt al opgepakt of is al in uitvoering. Dit betreft projecten van de gemeente zelf, projecten van projectontwikkelaars en projecten van inwoners (o.a. de principeverzoeken). Voor een aantal van deze projecten huren we op dit moment capaciteit in. Beuningen heeft ook afspraken gemaakt met de regio in het kader van de woondeal met als doel versnelling woningbouw. Er komt een groot aantal projecten en verzoeken op ons af en deze moeten gefaseerd in de planning worden opgenomen. Voor woningbouw koersen we op een jaarlijkse oplevering van grofweg tussen 80 tot 130 woningen.

3.5 Reserves

Tabel 3.5: Reserves

Bedragen in € 1000 (+ = baat,voordeel/ -= last,nadeel)	Progr	2022	2023	2024	2025	2026	S/I
Product: Mutaties reserves	9						
Bijdrage reserves PR5 Omgeving AFVAL		116					I
		116	**0**	**0**	**0**	**0**	

Mutaties reserves:
Bij de vaststelling van de programmabegroting 2022-2026 heeft uw raad op 9 november 2021 besloten om de afvalstoffenheffing eenmalig te verlagen voor 2022 met € 10 per aansluiting. Dit nadeel van € 116.000 is ten laste van het begrote exploitatieresultaat 2022 gebracht. Inmiddels is duidelijk dat de afvalreserve na afronding van de programmarekening 2021 een aanzienlijk saldo laat zien, te weten € 622.000. Wij stellen uw raad voor om dit eenmalige tekort alsnog ten laste van de hiervoor bestemde afvalreserve te brengen.

3.6 Investeringskredieten
Er zijn geen nieuwe budgetten voor investeringskredieten/-wensen opgenomen of aangevraagd.

4 Aandachtspunten voor de begroting 2023-2026

Grip op Sociaal Domein (open-einde regeling)
Binnen het Sociaal Domein sturen we op de drie pijlers, toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid. Wat betreft de betaalbaarheid geldt dat de kosten in het Sociaal Domein aanzienlijk toenemen. Hier willen we meer grip op krijgen. De eerste stappen zijn in 2021 gezet. In 2022 gaan we hiermee verder. Het blijft een uitermate complex onderdeel om grip op te houden.

Nieuwbouw zwembad
Zoals bekend loopt het contract met De Plons nog enkele jaren door. Eind 2021 heeft besluitvorming over een nieuw zwembad plaatsgevonden. Op dit moment worden er scenario's uitgewerkt en die worden in de tweede helft van 2022 voorgelegd. Zodra dit in kaart is kunnen scenario's beoordeeld

worden en wordt een financieel meerjarenperspectief opgesteld. Uitgangspunt is om in 2026 het zwembad gerealiseerd te hebben.

Woningbouwopgaven

Aan de uitvoering van de woningbouwambitie wordt druk gerekend. Op dit moment zijn deze gegevens nog niet voldoende compleet voorhanden. Het gaat hierbij om zowel ambtelijke kosten als kosten in de openbare ruimte voor verkeer, riolering etc.
Bij de opsomming van autonome- en nieuw beleid ontwikkelingen is daarom niet opgenomen een financiële claim voor het organiseren van 'woningbouw opgaven' welke we momenteel hebben gestart en de komende jaren nog gaan starten. Het geheel van plannen met tijdsfasering worden in kaart gebracht en bij de meerjarenbegroting 2023-2026 zal hiervoor een bedrag worden meegerekend.

Marktontwikkelingen prijzen en capaciteit personeel

Fors toenemende prijzen op alle gebieden inclusief schaarste op de arbeidsmarkt zorgen ervoor dat er in toenemende mate uitstel of bijstelling van geplande zaken plaatsvinden. Niet beïnvloedbaar voor ons als gemeente maar het is raadzaam continue rekening hiermee te houden door realistische inschattingen te maken.

Ravijnjaar 2026 Algemene Uitkering

Deze perspectiefnota is niet structureel sluitend. Dit omdat er nog geen oplossing is voor het ravijnjaar 2026.
In 2026 wordt het accres bevroren en zal de opschalingskorting herleven. Het verschil tussen 2025 en 2026 is een flinke daling van gemeentelijke inkomsten. Dit is het "ravijn" gaan heten.

5 Technische uitgangspunten programma begroting 2023-2026

Voor de programmabegroting 2023 stelt de gemeenteraad de financiële kaders vast voor de lasten en baten. Niet alleen bepaalt de gemeenteraad wat de lasten en baten zijn, maar ook waaraan en op welk niveau dit gebeurd. Om tot een goede besluitvorming te komen doorloopt het begrotingsproces verschillende fasen:

1. vaststellen van de uitgangspunten voor de begroting in deze perspectiefnota,
2. vaststellen van de programmabegroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026.

Technische uitgangspunten

Met betrekking tot de programmabegroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2025 gelden de volgende uitgangspunten:

1. De programmabegroting moet voldoen aan wettelijke vereisten.
Sinds 1 januari 2004 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van toepassing. Dit sluit zoveel als mogelijk aan op de verslaggeggingvoorschriften van privaatrechtelijke rechtspersonen, maar laat wel ruimte aan de specifieke begrotings- en verantwoordingsvoorschriften voor gemeenten.

De programmabegroting 2023 moet voldoen aan de algemene bepalingen zoals deze zijn opgenomen in het Burgerlijk Wetboek, boek 2, Titel 9 en de meer specifiekere bepalingen zoals vermeld in het BBV en de Gemeentewet. In de gemeentewet (artikel 189 lid 2) staat aangegeven dat de raad erop toe ziet dat de begroting duurzaam in evenwicht is.

2. De programmabegroting dient duidelijk en transparant te zijn.
De programmabegroting moet in eerste instantie duidelijk zijn voor de raadsleden. Zij moeten op basis van deze begroting gefundeerde besluiten kunnen nemen. Daarnaast is het van belang dat het college op basis van de programmabegroting duidelijk wordt geautoriseerd tot het doen van uitgaven. Niet alleen moet duidelijk zijn hoeveel het college uit mag geven, maar ook moet duidelijk zijn welke maatschappelijke effecten de gemeenteraad nastreeft.
Ten slotte is de programmabegroting van belang voor derden. De provincie toetst de begroting; de burgers kunnen in de begroting zien hoe de gemeente omgaat met de beschikbare middelen.

3. Het bestaande beleid is de basis voor de programmabegroting.
De programmabegroting 2023 wordt opgesteld op basis van huidig beleid. Dit wil zeggen dat de programmabegroting 2022 inclusief de genomen raadsbesluiten tot en met de raadsvergadering van juli 2022 worden opgenomen. Daarnaast worden ook de toekomstige ontwikkelingen vanuit het coalitieakkoord 2022-2026 opgenomen met de financiële gevolgen.

Coalitieakkoord
In de inleiding is vermeld dat het college het coalitieakkoord gaat vertalen in concrete voorstellen t.b.v. de programmabegroting voor de komende 4 jaar. Een nieuwe investeringsagenda zal hier deel van uitmaken. Het college wil daarmee invulling geven in de komende begrotingen vanuit het coalitieakkoord.

Investeringsagenda
In het kader van de Investeringsagenda wordt op basis van de feitelijke en demografische ontwikkeling van wijken, investeringen in beeld gebracht. In dat verband zal ongetwijfeld ook de bredere ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie worden meegenomen: waar is versterking nodig. Ook deze uitbreiding kan worden gekoppeld aan de groei van de gemeente. Bij de begroting hopen wij daar de eerste resultaten van te kunnen presenteren om zo de raming van de investeringsopgaven te kunnen onderbouwen.

Kostenstijgingen

Daarbij geldt dat de hoge kostenstijgingen hier en daar ook aanpassingen in de begroting behoeven en wellicht om redenen van betaalbaarheid ook prioritering. Er is sprake van een hoge stijging van energie en voedsel (van invloed op CPI), bouwkosten en kosten van grond-, weg- en waterbouw. De begroting zal naar verwachting niet in staat zijn al deze stijgingen binnen de bestaande budgetten te kunnen opvangen.

Op dit moment is er sprake van hopelijk incidenteel hoge prijsstijgingen. In de voorbereiding van de begroting zal bekeken moeten worden waar deze uitgangspunten incidenteel of voor een langere periode niet meer kloppen. Te denken valt aan bijvoorbeeld budgetten voor energie. Die worden dan in de begroting aan u voorgelegd.

De volgende afwijkingen zijn hierop toegestaan en zullen apart worden weergegeven in de programmabegroting 2023:

a.) Autonome groei
Onder autonome groei vallen alle financiële ontwikkelingen die veroorzaakt worden door onder andere het uitbreiden van aantallen inwoners, woningen of aanvragen voor voorzieningen bijstand, WMO, paspoorten of leerlingenvervoer. In de meerjarenbegroting 2023-2026 wordt nagenoeg geen rekening gehouden met autonome groei.

b.) Loonontwikkeling
Het voorstel is om voor de loonontwikkeling 2023-2026 een percentage te hanteren van 3%. Dit percentage is als volgt opgebouwd:

- **Loonvoet sector overheid;**
- **Cao-ontwikkeling;**

c) Prijsontwikkeling
1 Het voorstel is om voor de prijsontwikkeling 2023-2026 het percentage van de nationale consumentenprijsindex (cpi) voor 2023 te hanteren zoals opgenomen in de meicirculaire gemeentefonds 2022. We gaan nu uit van afgerond 1,5%. Voor het sociaal domein wordt met een prijsontwikkeling van 2,0% gerekend.

2. In de begroting 2023 zal bij kredieten, die nog niet uitgegeven maar wel geraamd zijn, geen rekening worden houden met automatische prijsontwikkelingen zoals hierboven genoemd bij punt 1.

3. Voor de overige kosten wordt voor de periode 2023 – 2026 uitgegaan van een prijsstijging Bruto Binnenlands Product conform de meicirculaire 2022.

d.) Kapitaallasten
- ***Rentelasten:***

Bij het berekenen van het omslagpercentage wordt rekening gehouden met 1,5% voor nieuwe langlopende leningen. Voor het deel van het financieringstekort dat de gemeente kort weg mag zetten (kasgeldlimiet) wordt rekening gehouden met 0%. Er worden geen rentekosten over eigen vermogen (reserves) en vreemd vermogen (voorzieningen) berekend.

- ***Doorberekening rente:***

De commissie BBV heeft in de vorm van een stellige uitspraak aangegeven dat we voor de grondexploitaties het rentepercentage moeten relateren aan de verhouding "vreemd vermogen/totaal vermogen". Een reden hiervoor is onder meer de VPB-plicht voor gemeenten. Hierdoor rekenen we aan de grondexploitatie een rentepercentage toe van afgerond 3,0%, meerjarig hanteren we hetzelfde percentage. Voor de riolering en afval wordt gerekend met 3,5%. Voor de overige investeringen is dit het rente omslagpercentage, geraamd 2,5%.

- ***Vrijvallende kapitaallasten***

De vrijvallende kapitaallasten komen ten gunste van het begrotingsresultaat.

- ***Inzetten kapitaallasten nieuwe investeringen***

Voor nieuwe investeringen wordt in het jaar volgend op het jaar van de investering de volledige kapitaallast berekend.

Actualisatie investeringsprogramma
Het investeringsprogramma voor de komende jaren heeft te maken op onderdelen met prijsstijgingen door grondstof- en personeelstekorten. Riolering materialen, asfalt bij wegwerkzaamheden en hout en staal in de bouw zijn schaars en kostbaar. Het gevolg is dat verleende kredieten voor projecten niet meer afdoende zijn. Ook beheerplannen voor de openbare ruimte, het GRP en het IHP leiden tot investeringen. Als daarbij de actuele prijzen in beeld zijn, kan ook gekeken worden naar wat de organisatie (die ook te maken heeft met een krappe arbeidsmarkt) en de gemeente daadwerkelijk kan laten uitvoeren. Op basis hiervan kunnen aan u voorstellen worden voorgelegd voor indexering van kredieten, fasering en prioritering. Deze ontwikkeling is ook actueel bij het opstellen van een investeringsagenda.

e.) Algemene uitkering/ Meicirculaire 2022
Als we alle vraagstukken in beeld hebben gebracht, is natuurlijk de spannende vraag: 'Wat krijgen we van het Rijk vergoed?'. Hiervoor bent u reeds geïnformeerd over de huidige problemen ten aanzien van het jaar 2026. Wij vertalen de uitkomsten van de circulaire om het budgettaire kader voor de programmabegroting te bepalen.

f.) Ontwikkeling lokale lasten
De ontwikkeling van het OZB-tarief en de leges wordt voor de programmabegroting 2023 vastgesteld op een jaarlijkse stijging van 3,0% (2022: 1,5%). Voor de volledigheid: index van het CPI cijfer van januari 2021 tot januari 2022 is met 6,4% gestegen.
Voor de retributies (riolering en afval) geldt het uitgangspunt maximaal 100% kostendekking. Het streven is om de leges zoveel mogelijk 100% kostendekkend te laten zijn.
Het is de verwachting dat per 1 januari 2023 de Omgevingswet in werking treedt. Hiervoor zal een nieuwe legestabel worden gemaakt. Over de belangrijke onderdelen wordt u hierover later geïnformeerd.

De uitgangspunten zijn in deze tabel samengevat.

Uitgangspunten begroting 2023 - 2026	2023	2024	2025	2026
Loonontwikkeling*	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Prijsontwikkeling**	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Prijsontwikkeling sociaal domein	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Kortlopende geldleningen o/g	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Langlopende geldleningen o/g	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Rente doorbelasting aan:	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
- Grondexploitatie	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
- Riolering en afval	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%
- Investeringen rente omslagpercentage	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
Ontwikkelingen lokale lasten	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Onroerende zaakbelasting trendmatige verhoging	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Leges trendmatige verhoging***	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Uitkering gemeentefonds	Mei-22	Mei-22	Mei-22	Mei-22

'* Aangehouden conform 2022. In meerjarenbegroting mogelijke herziene aanpassen naar actuele marktontwikkelingen op loongebied.
**** Prijsontwikkeling voor verbonden partijen. Begroting aanpassing via Geen automatische jaarlijkse procentuele prijscompensatie**
***** Alleen 2023 is nu in de perspectiefnota opgenomen.**